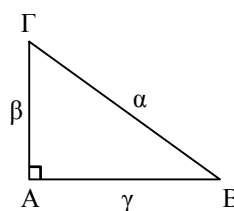

ΘΕΜΕΛΙΩΔΗ ΜΕΓΕΘΗ – ΜΟΝΑΔΕΣ (SI)		
ΜΕΓΕΘΟΣ	ΣΥΜΒΟΛΟ	ΜΟΝΑΔΑ
Μήκος	l, s, d	m
Μάζα	m	kg
Χρόνος	t	s
Ένταση Ρεύματος	I	A
Θερμοκρασία	T	K
Ποσότητα ύλης	n	mol
Φωτεινή ένταση	I _v	cd

ΠΡΟΘΕΜΑΤΑ ΜΟΝΑΔΩΝ		
ΠΡΟΘΕΜΑ	ΣΥΜΒΟΛΟ	ΤΙΜΗ
Πολλαπλασία		
giga	G	10 ⁹
mega	M	10 ⁶
kilo	K	10 ³
Υπο/πλάσια		
deci	d	10 ⁻¹
centi	c	10 ⁻²
milli	m	10 ⁻³
micro	μ	10 ⁻⁶
nano	n	10 ⁻⁹
pico	p	10 ⁻¹²

**ΤΡΙΓΩΝΟΜΕΤΡΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΓΩΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ**

$$\eta\mu\theta = \frac{\text{απέναντι κάθετος}}{\text{υποτείνουσα}}$$

$$\sigma\upsilon\nu\theta = \frac{\text{προσκειμένη κάθετος}}{\text{υποτείνουσα}}$$

$$\epsilon\phi\theta = \frac{\text{απέναντι κάθετος}}{\text{προσκειμένη κάθετος}}$$

ΓΩΝΙΑ	0° 0 rad	30° $\frac{\pi}{6}$	45° $\frac{\pi}{4}$	60° $\frac{\pi}{3}$	90° $\frac{\pi}{2}$
ημίτονο	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
σνημίτονο	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0
εφαπτομένη	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	∞

$$\eta\mu(\pi-\varphi) = \eta\mu\varphi$$

$$\sigma\upsilon\nu(\pi-\varphi) = -\sigma\upsilon\nu\varphi$$

**ΦΥΣΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

1° ΚΕΦ: ΤΟ ΦΩΣ

Θεμελιώδης εξίσωση της κυματικής: $c = \lambda \cdot f$
Ενέργεια φωτονίου: $E = h \cdot f$
Μέθοδος του Fizeau: $c = 2l \cdot f \cdot N$

Δείκτης διάθλασης: $n = \frac{c_0}{c}$

Χρήσιμη σχέση: $n = \frac{\lambda_0}{\lambda}$

Παρατήρηση: Στον διασκεδασμό, όταν το μήκος κύματος λ αυξάνεται, τότε και ο δείκτης διάθλασης n και η γωνία εκτροπής φ μειώνονται.

Παραστατικά: $\lambda \uparrow \rightarrow n \downarrow$ και $\varphi \downarrow$

2° ΚΕΦ: ΑΤΟΜΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Συνθήκη κβάντωσης στροφορμής: $mvr = n \frac{h}{2\pi}$
με $n = 1, 2, 3, \dots$

Ενέργεια εκπεμπόμενου φωτονίου κατά τη μετάπτωση από τροχιά ενέργειας E_i σε τροχιά ενέργειας E_f :
 $h \cdot f = E_i - E_f$

Ολική ενέργεια ηλεκτρονίου σε τροχιά ακτίνας r :

$$E = -k \frac{e^2}{2r}$$

Επιτρεπόμενες τροχιές: $r_n = n^2 r_1$

Επιτρεπόμενες ενέργειες: $E_n = \frac{E_1}{n^2}$

Προσοχή: Η μέγιστη τιμή ενέργειας είναι το μηδέν. Η ενέργεια του ηλεκτρονίου ΔE_N μπορεί να πάρει θετικές τιμές.

Ενέργεια ιονισμού από την θεμελιώδη τροχιά: $E_{\text{ion}} = -E_1$
Ενέργεια ιονισμού από τροχιά ενέργειας E_n : $E_{\text{ion}} = -E_n$
Το μικρότερο μήκος κύματος του συνεχούς φάσματος των **ακτίνων χ**:

$$\lambda_{\min} = \frac{ch}{eV}$$

3° ΚΕΦ: ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Σχέση μάζας-ενέργειας: $E = m \cdot c^2$
Έλλειμμα μάζας: $\Delta M = Z \cdot m_p + N \cdot m_n - M_{\text{Π}}$
Ενέργεια σύνδεσης: $E_B = (\Delta m) \cdot c^2$

Διάσπαση α : ${}_Z^A X \rightarrow {}_{Z-2}^{A-4} Y + {}_2^4 \text{He}$

Διάσπαση β^- : Μηχανισμός ${}_0^1 n \rightarrow {}_1^1 p + e^- + \bar{\nu}_e$

${}_Z^A X \rightarrow {}_{Z+1}^A Y + e^- + \bar{\nu}_e$

Διάσπαση γ : ${}_Z^A X^* \rightarrow {}_Z^A X + \gamma$

Ρυθμοί διάσπασης – Χρόνος ημίσειας ζωής

Αριθμός αδιάσπαστων πυρήνων μετά από χρόνο t :

$$N = N_0 \cdot e^{-\lambda t}$$

Αριθμός διασπασμένων πυρήνων: $N_0 - N$

Σχέση χρόνου ημίσειας ζωής $T_{1/2}$ και σταθεράς διάσπα-

σης λ : $T_{1/2} = \frac{\ln 2}{\lambda} = \frac{0,693}{\lambda}$

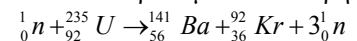
Πυρηνικές αντιδράσεις

Έστω η αντίδραση $A + B \rightarrow \Gamma + \Delta$.

Τότε η ενέργεια Q της αντίδρασης δίνεται από τη σχέση:
 $Q = (M_A + M_B - M_{\Gamma} - M_{\Delta}) c^2$

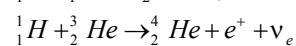
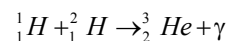
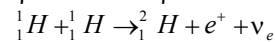
Πυρηνική σχάση

Ένας από τους 90 συνδυασμούς των δυο θυγατρικών πυρήνων που αποτελούν τα θραύσματα του πυρήνα ουρανίου

Πυρηνική σύντηξη

Κύκλος πρωτονίου – πρωτονίου:

Προσέξτε ιδιαίτερα τα παρακάτω

Από το 1^ο κεφάλαιο:

- Γιατί η συχνότητα f παραμένει αμετάβλητη όταν το φως διαπερνά τη διαχωριστική επιφάνεια δύο μέσων; (Απ: Η τελευταία παράγραφος της σελ. 18 του σχολ. βιβλίου)
- Στη σελ. 20 του σχ.βιβλίου, μελετήστε με πολύ προσοχή τα σχήματα 1-5 και 1-6.
- Μάθετε την σειρά των χρωμάτων και με ποια σειρά αυτά εμφανίζονται στην έξοδο ενός πρίσματος.
- Ποιο το φάσμα του ορατού φωτός ; (Απ: Από 400nm έως 700 nm)
- Ποιες οι κύριες ιδιότητες των υπεριωδών και των υπερύθρων ακτινοβολιών; (Απ: σελ. 23 και 24 του σχ.βιβλίου)

Από το 2^ο κεφάλαιο:

- Περιγράψτε τα ατομικά πρότυπα των Thomson και Rutherford. (Απ: σελ. 42 και 43 του σχ.βιβλίου)
- Ποιο το κύριο γνώρισμα των φασμάτων εκπομπής των αερίων και ποια η χρησιμότητά του; (Απ: σελ. 43 του σχ.βιβλίου)

Από το 3^ο και 4^ο κεφάλαιο:

- Ισότοποι πυρήνες και ατομική μονάδα μάζας. (Απ: σελ. 69 σχ.βιβλίου)
- Τι είναι το έλλειμμα μάζας και τι ονομάζουμε ενέργεια σύνδεσης; (Απ: σελ. 70 σχ.βιβλίου)
- Ποιο το χαρακτηριστικό των στοιχείων με $A=56$ έως $A=60$; (Απ: σελ. 71 σχ.βιβλίου)
- Χαρακτηριστικά της ισχυρής πυρηνικής δύναμης.
- Διασπάσεις α , β , γ .
- Πως διαχωρίζονται τα σωματίδια α , β , γ ; (Απ: σελ. 83 σχ.βιβλίου)
- Ρυθμοί διάσπασης και Χρόνος ημίσειας ζωής
- Πότε μια αντίδραση ονομάζεται εξώθερμη και πότε ενδόθερμη; (Απ: σελ. 86 σχ.βιβλίου)
- Τι ονομάζουμε πλάσμα, και τι θερμοπυρηνικές αντιδράσεις; (Απ: σελ. 88 σχ.βιβλίου)
- Βλάβες από τη ραδιενέργεια.
- Αρχή λειτουργίας λαμπτήρων πυρακτώσεως και λαμπτήρων φθορισμού.

- Ποια η αδυναμία του μοντέλου του Rutherford; (Απ: σελ. 45 σχ.βιβλίου)
- Το πρότυπο του Bohr για το υδρογόνο
- Υπολογισμός της ταχύτητας v περιστροφής του ηλεκτρονίου σε ένα άτομο. (Απ: σελ.46 σχ.βιβλίου)
- Τι ονομάζουμε διέγερση και τι ιονισμό ενός ατόμου; (Απ: σελ. 50 σχ.βιβλίου)
- Περιγράψτε τους δύο τρόπους διέγερσης με κρούση και απορρόφηση ακτινοβολίας.
- Ποια άτομα ονομάζονται υδρογονοειδή και τι ισχύει γι' αυτά; (Απ: σελ. 52 σχ.βιβλίου)
- Στις ακτίνες X, γιατί χρησιμοποιούμε δύστηκτο μέταλλο στην άνοδο; (Απ: σελ. 55 σχ.βιβλίου)
- Από τι εξαρτάται το φάσμα εκπομπής του ατόμου; (Απ: σελ. 55 σχ.βιβλίου)
- Η αύξηση της τάσης μεταξύ ανόδου – καθόδου, πως επηρεάζει την ακτινοβολία των ακτίνων X;
- Υπολογισμός του $\lambda_{\min}$ (Απ: σελ. 56 σχ.βιβλίου)
- Απορρόφηση των ακτίνων X (Απ: σελ. 56 σχ.βιβλίου)

ΦΥΣΙΚΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

**1° ΚΕΦ: ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ – ΜΗΧΑΝΙΚΕΣ
ΤΑΛΑΝΤΩΣΕΙΣ**

Μηχανικές ταλαντώσεις

Εξίσωση απομάκρυνσης: $\chi = A \cdot \eta\mu\omega t$
Εξίσωση ταχύτητας: $v = v_{\max} \cdot \sigma\upsilon\nu\omega t$
 $\mu\epsilon v_{\max} = \omega \cdot A$
Εξίσωση επιτάχυνσης: $a = -a_{\max} \cdot \eta\mu\omega t$
 $\mu\epsilon a_{\max} = \omega^2 \cdot A$
Δύναμη επαναφοράς: $F = -D \cdot \chi$

Σταθερά επαναφοράς: $D = m \cdot \omega^2$
Περίοδος ταλάντωσης: $T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{D}}$

Δυναμική ενέργεια: $U = \frac{1}{2} D \chi^2$

Κινητική ενέργεια $K = \frac{1}{2} m \cdot v^2$

Ολική ενέργεια $E = U + K$ σε κάθε θέση
ή $E = \frac{1}{2} D \chi^2 + \frac{1}{2} m \cdot v^2$
και $E = U_{\max} = K_{\max}$

Σύνθεση ταλαντώσεων.

A. Ίδιας κυκλικής συχνότητας: $\chi = A \cdot \eta\mu(\omega t + \theta)$
με $A = \sqrt{A_1^2 + A_2^2 + 2A_1A_2 \sigma\upsilon\nu\phi}$
και $\epsilon\phi\theta = \frac{A_2 \eta\mu\phi}{A_1 + A_2 \sigma\upsilon\nu\phi}$

ΠΡΟΣΟΧΗ: Η παραπάνω σχέση ισχύει μόνο εάν η ταλάντωση x_2 προηγείται σε φάση της x_1 .

B. Ίδιου πλάτους και διαφορετικής συχνότητας:

$$\chi = 2A \sigma\upsilon\nu\left(\frac{\omega_1 - \omega_2}{2} t\right) \eta\mu\left(\frac{\omega_1 + \omega_2}{2} t\right)$$

Αν $\omega_1 \approx \omega_2$, τότε έχουμε δημιουργία διακροτήματος με συχνότητα: $f_0 = |f_1 - f_2|$

Ηλεκτρικές ταλαντώσεις

Εξίσωση φορτίου $q = Q \cdot \sigma\upsilon\nu\omega t$
Εξίσωση έντασης $i = -I \cdot \eta\mu\omega t$
Περίοδος ταλάντωσης $T = 2\pi \sqrt{LC}$
Ενέργεια ηλεκτρικού πεδίου $U_E = \frac{1}{2} \frac{q^2}{C}$
Ενέργεια μαγνητικού πεδίου $U_B = \frac{1}{2} L \cdot i^2$

Εξαναγκασμένες ταλαντώσεις και συντονισμός

Ιδιοσυχνότητα: $f_0 = \frac{1}{2\pi} \sqrt{\frac{K}{m}}$

Συντονισμός: Ισχύει $f = f_0$ όπου f η συχνότητα του διεγέρτη και f_0 η ιδιοσυχνότητα του συστήματος

Αποτέλεσμα συντονισμού: Το πλάτος ταλάντωσης γίνεται μέγιστο.

2° ΚΕΦ: ΚΥΜΑΤΑ

Θεμελιώδης σχέση της κυματικής: $v = \lambda f$
Εξίσωση κύματος: $y = A \eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$

Συμβολή δυο κυμάτων σε επιφάνεια υγρού

$$y = 2A \sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{r_1 - r_2}{2\lambda} \eta\mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{r_1 + r_2}{2\lambda} \right)$$

Για μέγιστο πλάτος ($2A$) πρέπει: $|r_1 - r_2| = N\lambda$

και για μηδενισμό του πλάτους: $|r_1 - r_2| = (2N+1) \frac{\lambda}{2}$

Στάσιμα κύματα

$$y = 2A \sigma\upsilon\nu 2\pi \frac{x}{\lambda} \eta\mu \frac{2\pi}{T} t$$

Θέσεις δεσμών: $\chi = \frac{\lambda}{4}, \frac{3\lambda}{4}, \dots (2k+1) \frac{\lambda}{4}$, $k = \text{ακέραιος}$

Θέσεις κοιλιών: $\chi = 0, \frac{\lambda}{2}, \frac{2\lambda}{2}, \dots \frac{k\lambda}{2}$ με $k = \text{ακέραιος}$

Ηλεκτρομαγνητικά κύματα

$$E = E_{\max} \cdot \eta \mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right) \text{ και } B = B_{\max} \cdot \eta \mu 2\pi \left(\frac{t}{T} - \frac{x}{\lambda} \right)$$

Κάθε στιγμή ισχύει ακόμα: $c = \frac{E}{B}$

Ανάκλαση και διάθλαση

Δείκτης διάθλασης: $n = \frac{c}{v}$

Νόμος Snell: $n_a \eta \mu \theta_a = n_b \eta \mu \theta_b$

Ολική εσωτερική ανάκλαση

Κρίσιμη (ή οριακή) γωνία: $\eta \mu \theta_{\text{crit}} = \frac{n_b}{n_a}$

Για να έχουμε ολική εσωτερική ανάκλαση πρέπει να ισχύει $n_a > n_b$ όταν έχουμε μετάβαση του φωτός από το μέσο (α) στο μέσο (b).

4° ΚΕΦ: ΜΗΧΑΝΙΚΗ ΣΤΕΡΕΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ

Βασικές σχέσεις: $\alpha_{\gamma\omega\nu} = \frac{d\omega}{dt}$

$$v_{\text{cm}} = \omega \cdot R$$

$$\alpha_{\text{cm}} = \alpha_{\gamma\omega\nu} \cdot R$$

Ροπή δύναμης: $\tau = F \cdot l$

Ροπή ζεύγους δυνάμεων: $\tau = F \cdot d$

Συνθήκες ισορροπίας στερεού σώματος:

$$\Sigma F_x = 0$$

$$\Sigma F = 0 \text{ ή αλλιώς και}$$

$$\Sigma F_y = 0$$

$$\text{και } \Sigma \tau = 0$$

Ροπή αδράνειας: $I = m_1 r_1^2 + m_2 r_2^2 + \dots$

Θεώρημα Steiner: $I_p = I_{\text{cm}} + M \cdot d^2$

Θεμελιώδης νόμος στροφικής κίνησης: $\Sigma \tau = I \cdot \alpha_{\gamma\omega\nu}$

Στροφορμή υλικού σημείου: $L = pr$ ή $L = mvr$

Στροφορμή στερεού σώματος: $L = I\omega$

Γενικότερη διατύπωση του θεμελιώδους νόμου της

στροφικής κίνησης: $\Sigma \tau = \frac{dL}{dt}$

Αν διατηρείται η στροφορμή ($\Sigma \tau_{\text{εξ}} = 0$), τότε: $I_1 \omega_1 = I_2 \omega_2$

Ολική κινητική ενέργεια: $K = \frac{1}{2} M v_{\text{cm}}^2 + \frac{1}{2} I \omega^2$

Ισχύς δύναμης: $P = \tau \omega$

Σχέσεις έργου: $W = \tau \cdot \theta$ ή $\Sigma W = \frac{1}{2} I \omega_2^2 - \frac{1}{2} I \omega_1^2$

5° ΚΕΦ: ΚΡΟΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ

Αρχή διατήρησης ορμής: $\vec{p}_{\text{πριν}} = \vec{p}_{\text{μετά}}$

Στην ελαστική κρούση, διατηρείται η ολική κινητική ενέργεια του συστήματος.

Στην ανελαστική κρούση, ένα μέρος της ολικής ενέργειας μετατρέπεται σε θερμότητα.

Στην πλαστική κρούση, έχουμε δημιουργία συσσωματώματος.

Κεντρική ελαστική κρούση δυο σφαιρών

$$v_1' = \frac{2m_2}{m_1 + m_2} v_2 + \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2} v_1 \quad (1)$$

$$v_2' = \frac{2m_1}{m_1 + m_2} v_1 + \frac{m_2 - m_1}{m_1 + m_2} v_2 \quad (2)$$

(θεωρήσαμε ότι οι ταχύτητες πριν και μετά την κρούση έχουν όλες την ίδια κατεύθυνση)

Αν $m_1 = m_2$ τότε

$$(1) \Rightarrow v_1' = v_2$$

$$(2) \Rightarrow v_2' = v_1$$

Αν η δεύτερη σφαίρα ήταν ακίνητη πριν την κρούση δηλ. $v_2 = 0$, τότε:

$$(1) \Rightarrow v_1' = \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2} v_1$$

$$(2) \Rightarrow v_2' = \frac{2m_1}{m_1 + m_2} v_1$$

Αν η δεύτερη σφαίρα έχει πολύ μεγαλύτερη μάζα από την πρώτη και είναι ακίνητη πριν την κρούση, τότε:

$$(1) \Rightarrow v_1' = -v_1$$

$$(2) \Rightarrow v_2' \approx 0 \quad (\text{πρακτικά ακίνητο})$$

Οι μετασχηματισμοί θέσης και ταχύτητας (μετασχηματισμοί Γαλιλαίου) είναι:

$$x = x' + u_x \cdot t \quad v_x = v_x' + u_x$$

$$y = y' + u_y \cdot t \quad v_y = v_y' + u_y$$

και γενικά: $\vec{v} = \vec{v}' + \vec{u}$

επιπλέον ισχύει: $a = a'$ και $F = F'$

Κέντρο μάζας συστήματος μαζών

Το κέντρο μάζας συστήματος μαζών υπολογίζεται από

την σχέση:
$$\chi_{cm} = \frac{m_1 \chi_1 + m_2 \chi_2}{m_1 + m_2}$$

Η δύναμη προώθησης των αερίων του πυράυλου δίνεται

από την:
$$F = u \cdot \frac{dm}{dt}$$

Φαινόμενο Doppler

A) Ακίνητη πηγή – κινούμενος παρατηρητής:

$$f_A = \frac{v \pm v_A}{v} f_S$$

B) Κινούμενη πηγή – ακίνητος παρατηρητής:

$$f_A = \frac{v}{v \mp v_s} f_S$$

Γ) Κινούμενη πηγή – κινούμενος παρατηρητής:

$$f_A = \frac{v \pm v_A}{v \mp v_s} f_S$$
